

متن پرسش

با سلام: ببخشید استاد. استاد مناسب حال من ناچیز این است که: سالها طی شد مرا در بحث جبر و اختیار / زین میان جز حیرت از آثار یارم نیست کار. آقای طاهرزاده یک سوال خیلی ذهن مرا درگیر کرده و آن اینکه در بحث «لا جبر و لا تفویض» از منظر عرفان، عرفا می گویند که درست است که خداوند پیش از خلقت، به آینده موجودات و سرنوشت آن ها علم دارد، اما این علم موجب اجبار انسان ها در سرنوشتشان نیست. زیرا علم خدا تابع اقتضائات عین ثابت انسان است. نه اینکه عین ثابت تابع و محکوم علم خدا باشد به طوری که هرچه خدا می داند همان اجبارا برای انسان در آینده رخ می دهد. پس صحیح این مطلب، نظریه اول است. مثلا خداوند به عین ثابت من نگاه می کند (پیش از خلقت) و می بیند که اقتضاء عین ثابت من، کافر شدن است. و در سرنوشت من کافر شدن قرار دارد و خدا می داند، آنوقت که من کافر می شوم. حال سوال من اینست که این اقتضائات عین ثابت من از کجا نشأت می گیرد؟ یعنی اینکه کافر بودن که در عین ثابت من قرار دارد، بر چه اساسی است؟ خدا خواسته؟ یا نه بلکه از ذاتیات عین ثابت من، کافر بودن است. اگر از ذاتیات عین ثابت من است، خوب یک نوع جبر است. چرا از ذاتیات فلانی نیست؟ خب اینطوری یک نوع جبر به حساب میاد. هرچند ما اختیار داریم که کافر شویم یا نشویم. ولی اگر اقتضاء عین ثابت ما کافر شدن و عصیان باشد خب قطعا بر اختیار ما تاثیر می گذارد. لطفا به صورتی توضیح بفرمایید که بنده که در معارف عرفانی در سطح بالایی نیستم متوجه شوم. (بیشتر خواهش می کنم در این مورد توضیح دهید که اقتضائات عین ثابت من از کجا نشأت می گیرد؟ خواست خداست؟ یا تصادفی قرعه کافر بودن به نام یکی می افتد و عین ثابت او استعداد کافر شدن را بیشتر از دیگران دارد؟) ممنون.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: عرایضی در مورد اعیان ثابت در جواب سؤالها به کاربران شده است که با استفاده از جستجوی سایت می‌توانید به آن جوابها دست بیابید. عنایت داشته باشید که انسان در ذات خود مختار است و هر نوع شخصیتی را می‌تواند برای خود انتخاب کند و یا پس از مدتی انتخاب دیگری نماید. و از این جهت حضرت حق مطابق انتخاب ما با ما همیشه برخورد می‌کند. حال اگر ما از انتخاب اولیه صرف نظر کردیم حضرت حق نیز مطابق انتخاب جدید ما برخورد می‌نماید. موفق باشید